

CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL

COMISSIÓ PERMANENT

Acta de la sessió del 5 de novembre de 2015

Sota la presidència de la Sra. Laia Ortiz, tinent d'alcaldia de l'Àrea de Drets Socials, s'inicia la sessió a les 17h al Saló de Cròniques. Actua com a secretària la Sra. Emília Pallàs.

Ordre del dia

1. Benvinguda
2. Aprovació de l'acta de la sessió anterior i lectura d'excuses i delegacions
3. Debat sobre l'Informe Participatiu, posada en comú i prioritització de les propostes
4. Línies d'actuació de la Tinència de Drets Socials
5. PAM i procés de participació
6. Pla de treball del Consell
7. Propostes per a l'ordre del dia del Plenari
8. Diversos

Documentació a la carpeta:

- Acta de la Comissió Permanent del 24 de febrer de 2015
- Composició de la Comissió Permanent a 5 de novembre de 2015
- Relació d'excuses i delegacions de la sessió
- Proposta d'ordre del dia del Plenari del CMBS del 23 de novembre de 2015

Assisteixen

Vice-Presidència

Laura Pérez Castaño, Regidora de l'Àrea de Cicle de Vida, Feminismes i LGTBI

Membres representants de la Corporació Municipal

- Marilén Barceló Vereja, Ciutadans (C's)
- Àngels Esteller Rueda, Partit Popular (PP)
- Maria Rovira Torrens, Candidatura d'Unitat Popular (CUP)

Representants d'entitats socials

- Francina Alsina Canudas, Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS)
- Teresa Crespo, Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS)
- Mercè Darnell, Càritas Diocesana de Barcelona
- Oriol Illa, Taula del Tercer Sector Social
- Sònia Martínez Marfil, Federació d'Entitats d'Atenció i Educació a la Infància i Adolescència (FEDAIA)
- Fina Rubio Serrano, Fundació SURT

Representants de l'àmbit universitari i professional

- Núria Carrera Comes, Col·legi de Treball Social de Catalunya
- Rafel López Zaguirre, Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya

Representants de les associacions empresarials i gremials de les centrals sindicals

- Juan José Casado, Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT)

Experts i Experts / Coordinadors i coordinadores

- Josep Mª Canyelles Pastó, expert
- Begoña Roman Maestre, experta
- Mercè Pérez Salanova, coordinadora Grup Treball Envel·liment
- Albert Sales Campos, coordinador Grup de Treball Pobresa
- Josep Ma Villena Segura, coordinador Grup de Treball d'Infància

Representació de l'Ajuntament de Barcelona

- Ricard Fernández, gerència de l'Àrea de Drets Socials
- Jordi Sánchez, gerent de l'Institut Municipal de Serveis Socials
- Josep Ma Villarreal, director d'Estratègia i Innovació

Deleguen

- Carmen Andrés Añon, Partit Socialista de Catalunya (PSC) en Mary Fernández
- Maite Fandos i Payà, Convergència i Unió (CiU) en Esther Padró
- Ana Menéndez, Federació d'Associacions de Veïns/es de Barcelona (FAVB) en Sylviane Dahan
- Felisa Pérez Antón, Federació Catalana de Drogodependències (FCD) en Mònica Plana

Excusen

- Mercè Torres, vicepresidenta del Consell Municipal de Benestar Social
- Montserrat Benedí, Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)
- Joan Segarra Ferran, Confederació de Cooperatives de Catalunya
- Gemma Cánovas Sau, coordinadora Grup de Treball Dones
- Rafael Guayta, coordinador Grup de Treball de Salut
- Marta Llobet Estany, coordinadora del Grup de Treball d'Acció Comunitària
- Sensi Arquillo, secretària adjunta del Consell

1. Benvinguda

Sra. Laia Ortiz, tinenta d'alcaldia de l'Àrea de Drets Socials

Dóna la benvinguda a les persones assistents fent una menció específica a les persones que s'incorporen de nou al Consell:

Vicepresidència segona del Consell, Laura Pérez

Regidores representants dels grups municipals:

Maite Fandos i Payà, Convergència i Unió (CiU)
Marilén Barceló Vereja, Ciutadans (C's)
Montserrat Benedí, Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)
Carmen Andrés Añón, Partit Socialista de Catalunya (PSC)
Àngels Esteller Rueda, Partit Popular (PP)
Maria Rovira Torrens, Candidatura d'Unitat Popular (CUP)

Presenta també als responsables de la gerència de l'Àrea que s'incorporen al Consell:

Sr. Ricard Fernández
Sr Jordi Sánchez

I per part de les entitats, el sr. Oriol Illa, de la Taula del Tercer Sector

Disculpa a la vicepresidenta del Consell, Sra. Mercè Torres, per indisposició que li ha impedit assistir. Disculpar també coordinadors i coordinadores que per coincidència amb altres convocatòries prèvies avui no poden assistir (Gemma Cánovas, Marta Llobet, Rafael Guayta...). La resta d'excuses i delegacions la tenen a les carpetes.

És la primera reunió de la Permanent d'aquest Consell d'aquest mandat. I a la vegada és la reunió de finalitza el cicle de treball que cada curs és planteja el Consell, en el que tenim l'oportunitat de conèixer, debatre i, si s'escau prioritzar les propostes que han fet els diferents grups de treball, i que es presentaran al Plenari del proper 23 de novembre. I també és planteja la proposta de Pla de Treball del Consell per al curs 2015-2016.

S'acorda compactar els punts 4 i 5 de l'ordre del dia (línies estratègiques de la Tinència i procés d'elaboració de Pla d'Actuació Municipal) en un i tractar-lo abans que el punt 3.

2. Aprovació de l'acta de la sessió anterior

No hi ha cap al·legació a l'acta de la Comissió del passat 24 de febrer, per tant es dona per aprovada.

4. Línies d'actuació de la Tinència de Drets Socials

Sra. Laia Ortiz, tinenta d'alcaldia de l'Àrea de Drets Socials

La nova Àrea de Drets Socials lluita contra l'exclusió social des de l'enfocament de la garantia de drets bàsics. En aquesta línia s'ha fet una composició del cartipàs de govern que intenta respondre a aquests objectius. S'han volgut posar en una mateixa àrea les qüestions fonamentals que és cal treballar de manera coordinada i transversal.

Dins de l'Àrea estan Educació, Salut, Serveis socials, Habitatge i les respostes a col·lectius concrets (infància, joventut i gent gran), així com la Regidoria de Cicle de Vida, Feminismes, i LGTBI. La visió d'impacte de gènere també es treballa a nivell de govern municipal a través d'instruments de transversalització. Cal destacar que Habitatge és un tema clau d'incorporació

a la Tinença i el que es pretén és poder treballar la prevenció i les polítiques actives per augmentar el parc d'habitatge públic i l'habitatge dotacional per a determinats col·lectius.

Una línia d'actuació estratègica per a l'Àrea és partir d'un diagnòstic de la desigualtat a la ciutat. Barcelona no és una ciutat pobra, però sí desigual. Les desigualtats han anat augmentant en els darrers anys i la crisi n'ha estat un factor d'augment. Parlem de desigualtats materials (de renda), que tenen efectes molt concrets en desigualtats de qualitat de vida, de benestar, de salut, d'oportunitats de futur, de resultats escolars, etc. Hi ha d'haver una doble mirada: per exemple, l'informe de salut incorpora per primera vegada aquesta visió territorial i de desigualtat. Caldrà veure també quins són els factors de desigualtat diferencials per barris. Els factors d'alarma també són diferents per un component concret, ja sigui demogràfic o de carències concretes. Això pot passar quan parlem de salut, però també amb infància, o violència.

Altres qüestions que han de ser estratègiques i des les quals s'ha parlat al Consell Municipal de Benestar Social:

- El disseny dels serveis municipals al servei d'aquestes línies estratègiques: l'estructura, les dotacions i els serveis són els adequats per donar una bona resposta? Hi ha dues qüestions clau: Barcelona és una ciutat molt rica a nivell associatiu, d'entitats que treballen en el marc dels drets socials i hi ha instruments per generar sinergies entre l'Ajuntament i les entitats. Cal fer un pas més, compartir i enfortir estratègies per coproduir polítiques.
- Paper determinant dels serveis bàsics municipals (centres de serveis socials, escoles municipals del Consorci d'Educació, Centres d'Atenció Primària, etc.): com treballa, aquesta xarxa pública? Cal encarar-ho amb el que fan les entitats, per tant el tema comunitari és clau.
- Els projectes territorials cobren força. No és tracta d'aplicar una política concreta amb pocs recursos. Si el mapa de desigualtats es repeteix en diversos temes, cal fer un programa de ciutat que estigui a l'alçada d'aquest mapa.

Altres qüestions clau que s'estan treballant:

- Drets i garantia de drets bàsics: cal desvincular-ho de la intervenció social. Hi ha col·lectius que han caigut en una situació de carència bàsica (subministrament, habitatge, etc.) que han de passar per un itinerari de vinculació amb els serveis socials quan el que necessiten realment és un ingrés o un suport per tenir autonomia. Per avançar en aquesta qüestió cal coordinació amb la Generalitat de Catalunya i tenir una visió més global dels ajuts existents, econòmics o no, per anar-los compactant. També és necessari millorar la perspectiva dels veïns i veïnes amb tipologies diferents, sobretot per alliberar de la càrrega burocràtica que impedeix fer una feina més d'intervenció social en els centres. Creiem que hi ha recorregut, treballant amb entitats i associacions en el marc de l'Acord ciutadà per una Barcelona Inclusiva.
- El programa Barcelona Ciutat Refugi com a oportunitat de consolidar i ampliar la capacitat de Barcelona com a ciutat d'acollida. Més enllà d'aquest programa cal enfortir les capacitats com a ciutat i els serveis d'atenció com a acollida.

5. Pla d'Actuació Municipal (PAM) i procés de participació

Està previst que tinguin un recorregut d'elaboració conjunta en diferents fases, amb la idea d'acabar el mes de maig. Es començarà amb una presentació de les línies estratègiques de

les diferents àrees de govern amb la visió de la perspectiva de lluita contra les desigualtats de manera transversal. Les diferents fases seran:

1. Participació dels diferents Consells de Ciutat i associacions que hi formen part i que ja han intervingut en altres elaboracions del PAM. Es vol ampliar la participació a nivell territorial, posant el focus en barris on hi hagi un problema concret o calgui posar un èmfasi especial, baixant aquesta perspectiva territorial fent monogràfic amb persones expertes. En aquesta fase, el Consell Municipal de Benestar Social no és només un espai de participació, sinó que pot aportar expertesa a l'hora d'enfocar els temes dels quals fa temps que tracta.
2. Ampliació de la participació a veïns i veïnes que no estan organitzades o vinculades associativament. Cal fer l'esforç perquè es vinculin en un projecte de ciutat i opinin. L'èxit o el fracàs de les polítiques tenen molt a veure amb que els veïns i els veïnes se sentin partícips, i això és un repte important. Es vol comptar amb molts espais de deliberació i de proposta.
3. Priorització concreta de les propostes.

Els farem arribar les fases del PAM i com a CMBS s'hi podran incorporar, amb un paper actiu (que ja han demostrat amb l'elaboració de documents) i aportant la seva expertesa als debats.

3. Debat sobre l'informe participatiu

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

El CMBS ha realitzat, en el curs 2014-2015, 48 sessions de treball, on han participat 235 persones i un total de 150 entitats. S'ha comptat també amb la participació de 60 persones expertes convidades als diferents grups de treball. El resultat de tot aquest treball és l'Informe Participatiu, un document molt ric que conté aspectes sectorials i aspectes més generals del debat d'aquesta Permanent. Ens hem permès afegir uns annexes al document que tenen a les carpetes perquè estiguin accessibles per a tothom. Un dels objectius de la modificació del Reglament del CMBS era que els espais de la Permanent fossin més dinàmics i realment s'han incorporat més entitat socials. La idea és que puguem transmetre el debat al Plenari i al Govern Municipal.

Avui la Permanent té dues parts:

1. Presentació dels resultats dels diferents grups de treball. Els coordinadors i coordinadores destacaran tres idees que consideren fonamentals.
2. Debat sobre atenció social i acció comunitària, que és significatiu i en el qual demanem un paper actiu.

Sra. Mercè Pérez Salanova, coordinadora Grup de treball Envel·liment

El grup de treball d'envel·liment aquest any va començar a treballar amb les TICs i la gent gran, però en poc temps es va reajustar i va passar a ser "Què passa amb les persones grans com a usuàries, consumidores, protagonistes o patidores en una societat digital?". Proposarem en el proper curs seguir-hi treballant.

Els recomano que llegeixin el document complet per a dades i idees. La noció clau és deixar de parlar de bretxa digital i començar a parlar de processos d'inclusió o exclusió a través del que pot passar en una societat digital. Donat que construïm les nostres visions de la realitat amb les paraules que fem servir, parlar en clau d'inclusió i exclusió ens portarà a veure la realitat d'una altra manera.

Estem treballant en el cicle de vida i en el curs de la vida en relació a grups de ciutadans i de ciutadanes que estan en la part més avançada de la vida, però són generacions que van canviant, ja que les persones que tenien 50 anys fa 50 anys no són com les que tenen la mateixa edat actualment. Aquesta evolució al llarg del temps també ha d'estar present en els processos d'inclusió i exclusió digital.

Les propostes que creiem que ha de prioritzar el Consell són:

- Mantenir les lògiques de formació per a les persones grans, però de manera diferent. Per exemple, a la majoria d'entorns "gent gran" de Barcelona es repeteixen cursos d'iniciació. O sabem treballar aquesta lògica instrumental reconeixent tota la fortalesa del terme o anirem treballarem més a favor de l'exclusió que de la inclusió i continuarem esmerçant recursos econòmics, humans i temporals.
- Poca visibilitat en termes del que està fent la gent gran. Tenim dues grans visions de la gent gran pel que fa a societat i entorn digital: o com a demandants d'ajuda a les generacions més joves, o com a públic clau en negocis actuals i futurs d'aplicacions tecnològiques. La proposta és avançar en produccions senzilles però que afavoreixin visions no estereotipades ni reduccionistes.
- L'exercici de la ciutadania vinculada a l'entorn digital no és *friendly* per a les persones grans. Cal reconèixer els obstacles i barreres i fer estratègies específiques per poder-les minimitzar. I cal fer-les amb treballs col·laboratius, per territoris, amb idees i iniciatives creatives i que no estigmatitzin qui no en sap.
- Fer la planificació municipal, les tecnologies, eines, continguts i dispositius inclusius, *user friendly*, tenint en compte els condicionants d'edat, i que les pròpies persones puguin co-dissenyar-los.

Sr. Albert Sales, coordinador Grup de treball Pobresa

Durant el curs 2013 – 2014 les entitats van advertir de la sobrecàrrega d'espais de trobada per a parlar de pobresa i de les duplicitats en quant a la presència de les mateixes persones en àmbits on es debatien temes molt similars, i que calia focalitzar. Focalitzar va significar per a aquest curs 2014 – 2015 tractar els debats més punyents dels últims cursos i fer sessions més completes amb persones expertes convidades *ad hoc* per a cadascuna de les temàtiques. Volíem tancar un cicle de debats molt marcat per la deriva del treball social (des de l'administració pública i des de les entitats) cap a una assistència en un moment de crisi. Des d'una perspectiva més crítica, es podria dir que és una deriva cap a l'assistencialisme del model d'atenció social. Davant aquesta preocupació vam decidir tractar tres temes:

- Accés a l'habitatge / Exclusió residencial. La conclusió clara és que no es poden continuar deslligant les polítiques d'atenció a persones sense llar o d'atenció a l'exclusió residencial severa de les polítiques d'habitatge. El "sensellarisme" (i l'evidència empírica és abundant i contundent) és un problema d'accés a l'habitatge, no d'alcoholisme, drogues, etc., que són vinculacions o ramificacions. Existeix un problema d'accés a l'habitatge, i per tant les polítiques d'atenció a les persones sense

llar han d'anar íntimament lligades a una revisió de les polítiques d'habitatge. Alhora, l'exclusió residencial només preocupa com a societat quan hi ha persones ocupant la via pública o places d'alberg, quan en realitat és una qüestió que majoritàriament es viu de portes endins. Cal desenvolupar estratègies de coneixement del que succeeix i saber com és l'exclusió residencial dintre de totes les categories que FEANTSA estableix. Fins ara només s'ha fet una aproximació a les categories més evidents, però no hi ha informació sobre la quantitat de persones que reocupen habitatges o viuen en condicions precàries (infrahabitatges, compartir pis amb persones desconegudes, etc.)

- Creació d'ocupació i activitat econòmica. La creació de llocs de treball no pot ser l'única mesura que serveixi per atendre o intentar sortir de situacions de pobresa, ja que ocupació no significa sortir de la pobresa. A més, hi ha moltes persones ateses per les entitats i l'administració que no tindran itineraris d'inserció laboral. Pensar en clau d'itineraris d'inserció laboral és una fal·làcia que l'únic que fa és condemnar les persones a la més absoluta misèria. Això, amb la interrupció dels sistemes de garantia de rendes fa que tota activitat es converteixi en activitat assistencial. Vam plantejar abordar l'ocupació i l'economia des de l'economia social i solidària, entenent que, en el marc que ha treballat durant molts anys la XES –Xarxa d'Economia Solidària, va molt més enllà de la creació d'empreses cooperatives. Parlem de tota econòmica que intenta satisfer les necessitats a partir de la cooperació col·lectiva. Al document hi ha totes les reflexions al respecte, i d'aquí sortien propostes encaminades a estudiar l'encaix entre la promoció de l'economia social i solidària, la promoció dels projectes cooperatius i la satisfacció de les necessitats bàsiques de les persones que estan vivint la pitjor part d'aquest empobriment generalitzat que hem viscut en els últims anys i que tendirà a perllongar-se. Les solucions cooperatives, l'arrelament al territori de solucions productives i cooperatives a les necessitats de les persones és una estratègia de lluita contra la pobresa amb perspectives de futur de manteniment de l'autonomia de les persones afectades i d'empoderament col·lectiu i polític.
- Cobertura de necessitats bàsiques. Ha proliferat en aquests últims anys d'emergència social la perspectiva de donar menjar a qui en realitat necessita diners. Aquest debat continua sent bastant polèmic tant dintre del grup com amb les entitats d'acció social. El grup ha arribat a la conclusió que no és una bona política donar menjar a qui en realitat necessita renda, ja que la prioritat és que les persones puguin mantenir la seva autonomia personal comprant o adquirint allò que volen menjar. No volem atacar iniciatives que amb bona voluntat faciliten l'accés a l'alimentació, i entenem que en un sistema com el que tenim, on la garantia de rendes és absent, sobretot des del 2011, i la pràctica eradicació del programa interdepartamental de la renda mínima d'inclusió, cal posar en valor que aquelles iniciatives que vulguin fer una transferència d'aliments ho facin minimitzant danys, és a dir, amb la màxima dignitat cap a les persones ateses i intentant mantenir la seva capacitat de triar el que menja, d'accedir al mercat i de ser consumidora. Cal una revisió profunda a nivell de ciutat de com s'arriba a les persones que necessiten aquesta assistència alimentària, no només des de l'administració, sinó també des de les entitats. En aquest sentit, les entitats i l'administració han de fer també un treball pedagògic cap a la ciutadania. No serveix de res acumular molts aliments en un dia concret si no hi ha una estratègia encaminada a la garantia de la seguretat alimentària de totes les persones que viuen en aquesta ciutat.

Sr. Josep Maria Villena, coordinador Grup de treball Infància

El grup d'Infància en realitat és d'infància i adolescència, per tres motius:

- L'adolescència mereix una especial dedicació.

- És difícil delimitar les necessitats i els problemes entre uns i altres.
- El marc de treball és la Convenció dels Drets dels Infants (que parla d'edats entre 0 a 17 anys)

Amb aquest perspectiva hem treballat en tres línies:

- Els estils de vida, sobretot el que va associat al consum material i a la innovació tant tecnològica com de la societat mateixa.
- Les xarxes socials, sobretot amb una perspectiva de la nova estructura de pensament que condicionen. Una nova forma de treballar en la qual hi estan plenament immersos infants i adolescents i on els adults sempre van endarrerits.
- Necessitats no materials.

Els infants i adolescents viuen en un entorn molt hiperactiu, amb uns estils de vida que promouen l'excés i abús de consum, amb nous models de societat influenciats per les tecnologies i l'ús de les xarxes socials i molt sovint amb una visió d'individualitat. Progressivament observem que els adolescents es troben seduïts per determinats fanatismes a vegades religiosos que condueixen a situacions de violència a la família i l'escola, a l'exhibicionisme a les xarxes o a ser víctimes de trastorns mentals que creixen sovint.

Tenim 16 propostes sobre les que continuarem treballant, però concretem tres eixos que creiem importants:

- Promoure el coneixement i el debat de les intel·ligències múltiples i dels nous estils de vida d'infants i adolescents per comprendre millor la seva visió i perquè formi part de les polítiques d'infància i de la resolució de problemes.
- Educar i aplicar els principis d'una economia social circular, perquè és una forma de treballar juntament amb el treball col·laboratiu, que és decisiu per seguir evolucionant tant des del punt de vista personal com col·lectiu.
- Promoure la cultura de la racionalitat enfront dels fanatismes i les desigualtats socials i econòmiques.

Sra. Emília Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

Passem al tema d'atenció social i acció comunitària, que va suscitar un debat molt interessant. Voldria obrir el debat amb tres aspectes que destacava la Sra. Mercè Torres des de la seva perspectiva en relació a la reflexió que es va fer en aquesta Permanent, i que caldria transformar en propostes i prioritats:

- Com aconseguim que les persones siguin actores de les seves pròpies vides, en el seu entorn i passem a veure-les com a persones actives? Aquest aspecte és primordial per fer un pas més en l'acció social empoderant les persones.
- Possibilitat dels treballadors i treballadores socials de fer intervencions globals i integrals a partir del coneixement dels recursos del seu entorn i de la comunitat, contraposada a la visió de donar cada vegada ajudes molt específiques sense una visió més integral.
- Fragmentació de les ajudes, qüestionant-la perquè dificulta la visió integral i global de l'atenció de la persona o la família.

Caldria destacar els aspectes a plantejar al Govern municipal en el proper Plenari com a propostes d'aquesta Permanent.

Sra. Núria Carrera, representant del Col·legial de Treball Social de Catalunya

Treballem atenció social i acció comunitària perquè tenim un convenciment que estem immersos en un canvi de contextos i que els actors, les intervencions i necessitats podien ser unes altres, que ens obligaven a fer-nos preguntes estratègiques: l'atenció social del sector públic i les entitats han de ser la mateixa cosa? És el mateix l'acció comunitària de l'administració i la de la societat civil?

Cal ser valents i valents en reconèixer fins a on hem arribat i veure on són els errors i què hem de fer per millorar. Tant l'estratègia tècnica com la política s'han de poder avaluar localitzant les dificultats d'implantació. El debat va tenir lloc al final de l'anterior legislatura municipal, un moment de gran interès polític. Crec que algunes de les propostes que ha fet la Sra. Laia Ortiz van en la direcció del que vam treballar aquells dies.

1. Cal tenir una mirada territorial per poder afrontar les desigualtats que hi ha als territoris a Barcelona.
2. Fugir de la idea de fer intervencions individuals i altres comunitàries separatament. A Barcelona es fa acció comunitària i territorial, fent servir tècniques d'intervenció individual i tècniques comunitàries, i això és molt diferent al que s'està plantejant últimament.
3. Si volem posar en el centre d'atenció a les persones, no cal que tot passi per l'atenció primària municipal. La prescripció social i l'execució de l'acció s'haurien de poder fer més enllà de l'atenció primària, en els serveis especialitzats, o en els serveis d'una entitat social.
4. L'Ajuntament, en el seu darrer ple, ha recollit la declaració en el manifest de lluitar contra les desigualtats amb la Plataforma de Pobresa Zero. Aquesta plataforma desglossa 12 mesures globals que l'Ajuntament s'ha fet pròpies i en les quals hi ha línies molt concretes que cal estudiar com pot aplicar-les el món local. Això ajudaria a afrontar el projecte polític i tècnic d'estar més a prop de la gent amb més compromís i més disposats i disposades a ser auditades en tot allò que fem i que podríem fer millor.

Sr. Rafel López Zaguirre, membre de la Junta de Govern del Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya

Llegint el document destacaria tres aspectes:

1. El model. Es parla de nous paradigmes i realitats però ens remetem a sistemes antics. Cal innovar, saber quins són els sistemes nous per treballar aquests nous paradigmes i noves realitats. L'acció social incorpora la comunitària, i crec que no hauríem de parlar separatament d'acció social o atenció social i acció comunitària. Als serveis socials cal treballar sobre tres pilars, i no necessàriament ho han de fer les treballadores i educadores socials. Aquests pilars són l'àmbit socioeducatiu, el sociosanitari i el socioeconòmic. Es podria afegir un quart pilar, de trànsit: el sociocomunitari, tendent a desaparèixer, perquè els altres tres pilars han d'incorporar l'acció comunitària. Els dos primers sí que requereixen força participació del personal de serveis socials, i no podem oblidar i hem d'innovar sabent que tenim un marc legal determinat (ràtios, serveis determinats, etc.) Administració, tercer sector i moviments socials, veïnals, i també les persones, han de definir un nou pacte. El nou model s'ha de construir en base a aquests tres o quatre protagonistes de l'espai social. Hi ha una qüestió molt important que ha d'abraçar tot el model i que es menciona molt al document: l'acompanyament. Una de les bases del model és el procés d'acompanyament i no només d'acompanyament de persones, sinó també de les persones professionals.

2. Els i les professionals. Tothom voldria fer més comunitària i menys gestió d'expedients, menys visites, etc. Hem de ser conscients que hi i hi haurà reticències. Si no ens plantejem que els equips professionals han de treballar amb tot l'entramat veïnal anirem duplicant dispositius i ens trobarem amb persones que no estan en la base i que moltes vegades estan distanciades del sistema de treball dels serveis socials bàsics. Cal plantejar-se per què les persones amb més experiència a la ciutat de Barcelona estan als llocs més confortables i els tècnics i tècniques més novells als llocs amb més conflictes?. Cal aprofitar l'experiència i l'expertesa d'aquestes persones en els barris on realment ho necessitem, però això requereix supervisió i suport que ho permeti. Cal tenir professionals que facin treball general, però hem de començar a especialitzar. Potser cal plantejar un pla de formació amb el personal municipal en què hi hagi una base comuna i després treballar l'especialització de cada professional.
3. Les persones. El document parla poc de prevenció, i cal tenir-la present. A més, no hem de fraccionar les persones. La persona pobre és pobre, i ha de tenir recursos per pagar el que sigui, habitatge, llum o menjar. Hem de repensar la participació de les persones, fer un gir i que elles siguin les protagonistes.

Sra. Mercè Darnell, representant de Càritas Diocesana de Barcelona

L'Ajuntament ha de posar més esforços en complir la funció avaluadora i planificadora dels serveis a la ciutat. Els serveis d'atenció primària de l'Institut Municipal de Serveis Socials estan en mans de l'Ajuntament, però la majoria especialitzada està subcontractada o directament en mans d'iniciativa privada, que no sempre fa l'acció on cal. Per tant l'Ajuntament ha de dedicar més temps a revisar, avaluar i planificar el que cal a cada barri segons les necessitats. Cal garantir l'autonomia financera de les persones perquè triïn on satisfan les seves necessitats d'alimentació, etc..

Mirem el tema de la fracturació de les ajudes des del punt de vista del professional, que no pot dedicar el temps al que realment és important per causa de la burocràcia de tramitar aquests ajuts (ja que no hi ha renda bàsica). Caldria fer un estudi profund de com afecta aquesta situació a les persones, les seves vides, la seva manera de pensar, les seves rutines, i el cost personal per a una família de no disposar de diners a principis de mes i arribar a finals sobrevivint. Es pot sobreviure a Barcelona, però quin és l'impacte de no tenir agenda, de no poder planificar perquè la feina d'aquestes persones és sobreviure i tramitar una multitud d'ajudes.

Si alliberem els serveis socials de dedicar-se a fer ajudes fracturades i informes, es podran dedicar al que cal: fer un seguiment i una atenció real, social i educativa, a persones que realment ho necessiten. No oblidem que des del 2008 fins ara la crisi ha comportat l'acumulació de problemes socials. No és cert que algunes persones només necessiten que se'ls pagui els subministraments o l'habitatge. Cal anar amb compte amb la creació d'oficines paral·leles per aconseguir el pagament d'algun subministrament, perquè la persona que està en aquesta situació ha acumulat, en els anys de crisi, una sèrie de problemes socials que s'han multiplicat i això necessita un tractament integral. Si no, ens dedicarem únicament a fracturar la vida. Per fer el tractament integral es necessitarà temps, sobretot enfocat a les famílies amb fills. Si realment volem fer prevenció, cal alliberar de burocràcia els serveis socials.

Sra. Teresa Crespo, representant d'Entitats Catalanes d'Acció Social -ECAS

Ens hem de plantejar perquè tornem a parlar d'acció comunitària, quan durant uns anys no s'ha fet. També cal ser conscients que parlar d'una acció comunitària significa canviar moltes coses, el sistema que tenim de serveis socials. El sistema no es pot dividir en treball individualitzat i especialitzat, i fins ara als barris l'eix era el treball individualitzat. Això ha de canviar, i s'està fent un esforç molt important en la definició de què són els serveis socials. És molt important conèixer què s'està fent en els territoris, quina és la necessitat de cada barri. Si es vol potenciar l'acció comunitària, cal parlar d'una altra dinàmica, uns altres resultats, no es poden valorar igual.

Parlar del comunitari vol dir veure les persones que viuen en un territori com a subjectes de drets, i no com a subjectes dependents demandants d'ajuts, sinó que tenen quelcom a dir. Cal començar per fer una diagnosi participativa, comuna i després, una definició i planificació de quines són les activitats que cal fer en determinat territori. Cal, per tant, molta metodologia, formació a personal tècnic, que no està habituat a aquest tipus de treball. També cal tenir molta inventiva, fer coses diferents.

S'ha parlat molt del tema de l'alimentació i crec que és l'error més gran dels serveis socials, el fracàs de no haver aconseguit que les persones siguin autònomes i tinguin un mínim de garanties de necessitats cobertes. Cal buscar altres maneres perquè les persones del barri, de la comunitat, del territori, siguin protagonistes, se sentin útils i creïn riquesa, que no sempre es tradueix en ocupació, però que pot generar activitat que al final pot representar ocupació. A més de garantir ingressos, cal pensar en altres accions (horts i compres col·lectives, per exemple) que no siguin els menjadors o el repartiment d'aliments. El repte és ser conscients que l'acció comunitària requereix un procés que no és fàcil, que trigarà temps, però que pot tenir uns fruits a llarg termini. Cal escoltar les persones del territori i anar-hi treballant conjuntament definint quin és el programa comunitari que cada territori tindrà.

Agraeixo l'adhesió de l'Ajuntament a la Plataforma de Pobresa Zero, tant de bo es puguin dur a terme les seves propostes i siguin una realitat.

Sra. Laia Ortiz, tinenta d'alcaldia de l'Àrea de Drets Socials

Les aportacions que estan fent suggereixen nous dubtes i noves preguntes, i durant aquest temps, aquest ha estat segurament un dels temes més claus de debat: si volem redefinir les estratègies, més enllà dels recursos i dels focus, la metodologia d'intervenció és clau. Ens debatем ens dos plans: les urgències i el debat en profunditat. Es tracta d'un treball de llarg recorregut, sobretot perquè existeixen lleis i formes de funcionar, així com uns hàbits d'intervenció que han estat diferents.

Sovint hi ha urgències que a vegades són incompatibles amb el treball de fons, com l'emergència habitacional. Hi ha una demanda brutal i molts col·lectius de tipologies diferents, i això és una emergència clara, amb respostes molt ínfimes amb comparació amb les necessitats. A vegades necessitem respostes *ad hoc*, concretes i ens debatем sobre la millor manera de fer-ho. Però necessitem una resposta *ad hoc* com a mínim per descomprimir situacions límits, a vegades sobre pressió de professionals, i a vegades per donar resposta adequada.

L'equilibri és molt difícil de trobar. Cal veure com traiem burocràcia i tràmits d'ajudes econòmiques que no tenen a veure amb la qualitat d'intervenció social. En el cas de la renda infantil s'està treballant perquè es pugui gestionar des de les OACs. En qüestions d'habitatges s'acaba demanant a les treballadores socials que facin de tot, com mediació amb companyies elèctriques. Com equilibrem això amb la visió integral de la persona? Per suposat una

persona que té dificultats per pagar els subministraments pot tenir altres problemes, però si només és el problema dels subministraments i el pagament de la factura, no caldria fer-la passar per tot el procés. Trobar l'equilibri no és fàcil. En aquest cas, la manca energètica té a veure amb renda, però també amb eficiència energètica i rehabilitació d'habitatge, i potser la tipologia d'intervenció va per aquí, i cal revisar-la.

Caldrà acotar i debatre sobre això, s'hi està treballant de moment en descomprimir pressió. La segona fase és un diagnòstic de com estan els centres de serveis socials, quin reforç necessiten.

La Sra. Laia Ortiz, ha de marxar de la sessió, prega disculpes i continua la presidència de la Comissió Permanent a càrrec de la Sra. Laura Pérez..

Sra. Fina Surt, representant de la Fundació SURT-

Crec que en el document hi ha quatre elements de reflexió sobre treball comunitari i l'acció social, que poden ser útils per redefinir estratègies.

- **Enfocament d'empoderament.** El treball comunitari i el treball social s'han de fer des de l'empoderament de les persones i des de les seves quatre dimensions: personal, econòmica, política i social i comunitària. Per empoderament comunitari entenem que les persones que configuren la comunitat tenen poder de decisió sobre les seves vides, les seves accions, els recursos del territori, com distribuir-los i prioritzar-los. Aquest enfocament d'empoderament, que posa en el centre les persones, també permet treballar amb una perspectiva en què el que és essencial és la capacitat d'autonomia i decisió. Des d'aquest enfocament també l'acció comunitària implica la participació activa. Empoderament comunitari sense participació realment efectiva no té sentit i genera dependències. Qualsevol acció comunitària ha d'estar plantejada des de la capacitat, des de la participació de les persones de la comunitat, i això implica que tenen també capacitat de decisió, i les decisions que es prenen tenen impacte. No és una comunicació d'allò que s'ha decidit, sinó una decisió sobre el que es vol a la comunitat i que ha de ser vinculant, per als diferents actors de la comunitat, inclosa l'administració.
- **Transversalitat.** És una idea molt present en l'acció de l'Ajuntament i vol ser una línia d'actuació d'ara i de futur. La transversalitat no és només integrar les diferents accions que es fan en un territori des de diferents agents i àmbits, sinó sobretot una mirada a les desigualtats. Una mirada que integri totes les desigualtats que estan presents en el territori, incloses les de gènere, que és un element que està molt present en els projectes de l'Ajuntament avui, la transversalitat de les polítiques de gènere, que ha d'impregnar tota l'acció comunitària i l'acció social.
- **Territorialitat.** Si realment es vol actuar per l'empoderament, les accions han d'estar molt arrelades al territori i respondre a les necessitats de les persones que hi viuen. I no només a les necessitats, sinó també als desigs, aportació feta des dels feminismes i molt real. Cal actuar no només en funció de les necessitats, sinó dels desigs de les persones i del que volen per al seu futur.
- **Cal un enfocament de drets a l'hora de fer l'atenció d'urgència,** que té una dinàmica diferent a l'acció comunitària i l'atenció social.

Des de l'enfocament de drets la proliferació d'ajudes no té massa sentit, perquè desempodera i genera dependència. No permeten a les persones sortir endavant, sinó que les fan entrar en

un cicle de dependència, i no permet fer polítiques de futur. Cal un enfocament de drets perquè estiguin assegurades les condicions de vida, i si no tenim rendes mínimes, des de l'Ajuntament es poden pensar iniciatives per assegurar ingressos bàsics que no impliquin haver de donar explicacions, perquè les persones tenen dret a tenir autonomia i decidir com organitzen la seva vida.

Sr. Jordi Sánchez, gerent de l'Institut Municipal de Serveis Socials

Una de les frases de l'Informe Participatiu diu que no estem en una època de canvis sinó en un canvi d'època. Si a això afegim el discurs o les reflexions en el sentit de dir que no cal amb fer algunes modificacions sinó que hem de fer un model d'atenció nou, hem de trencar amb determinats tabús, com el de si les administracions són les úniques o no que poden prescriure, si volem uns serveis socials de proximitat i polivalents o especialitzats encara que tinguin una certa centralitat i siguin més eficients.

Quan la Sra. Laia Ortiz explicava que s'està treballant en diagnòstic i pensant el model, podríem resumir-ho (afegint més matisos) en que volem uns serveis socials universals, de qualitat i proximitat, que actuïn per eradicar els factors que generen exclusió, que lluitin contra l'emergència, que atenguin les persones i col·lectius vulnerables i que tracin itineraris d'inclusió a partir de l'empoderament personal i comunitari.

La feina del dia a dia, amb els instruments, polítiques socials i recursos de què disposem, ens ajuda a considerar que tot i que el canvi sigui important, cal seguir treballant, modificant coses quotidianament, participadament, amb calma, però sense anar massa lent.

Sovint ho feim tot a una carta com la renda mínima garantida, que cal aclarir que no és només una qüestió de recursos materials, econòmics, o de la complexitat de les dades que hem de tractar per saber-la aplicar amb una certa equitat. La renda mínima garantida, ara per ara, com a Ajuntament, no es pot implementar, perquè no és un dret subjectiu sinó una prestació d'urgència social no periòdica. Es pot administrar com si fos una renda mínima garantida, però tècnicament no ho és.

Aquest tema també té a veure amb la participació dels col·lectius professionals. La renda dels 0-16 anys s'ha fet enumerant uns requisits i afegint un informe d'un treballador social, amb la qual cosa s'han fet 11.000 informes socials. Seria fantàstic poder-ho fer des de les OACs o un organisme o unitat que no tingués el segell de serveis socials i que per tant no fos estigmatitzador i no posés als serveis socials en el paper de definir quines són les persones pobres complidores i quines les que no compleixen amb les condicions i no justifiquen les ajudes. Cal remarcar que en alguns temes no es tracta només de pensar el com, sinó que cal modificar algunes de les cotilles legislatives o de l'entorn.

Sr. Rafa López, representant del Col·legi d'Educahores i Educadors Socials de Catalunya

Respecte a l'atenció urgència, és molt diferent abordar-la des del paraigües de l'atenció comunitària o des del cas a cas. Seguirà havent treball individual, però cal canviar la manera d'aproximar-se als serveis socials. És molt més ric, inclús per a les professionals, sentir que l'acció individual o tramitació forma part d'un paraigües, d'un projecte amb una intencionalitat comunitària de millora no només de la persona, sinó del barri on viu. I això és diferent. En aquest sentit incorpore l'acció comunitària dintre de l'acció social.

Es va elaborar un document sobre l'acció socioeducativa en els serveis socials municipals i clarament un dels temes descrits i debatuts en el documents és quins percentatges de càrregues de feina ha de tenir una professional dels serveis socials respecte al que és el

treball d'atenció a les persones, el dedicat a grups, el treball comunitari, incloent també el treball de la gestió, que l'hauran de fer. El problema és que el treball de la gestió i l'individual no es pot convertir en el 100% del treball que fan. Potser hi ha coses que es poden recuperar.

Sr. Oriol Illa, representant Taula del Tercer Sector

Traslladaré els debats de la Taula del Tercer Sector, sabent que hi ha moltes casuístiques que se'ns escapen i que moltes pertanyen al treball de fons que s'ha de fer, sabent que això comporta un canvi estructural molt gran.

- Parlem de com articulem la intervenció social i en quina xarxa, però cal afegir amb quins objectius i amb quin impacte d'aquestes polítiques. En el cas de la renda mínima d'inserció i la renda garantida de ciutadania la transferència de rendes redueix en 20 punts les persones que viuen per sota del llindar de la pobresa. A Catalunya el percentatge és del 20,9% i sense transferència de rendes seria del 46%. Per tant el nostre model d'intervenció social ha d'incorporar aquest element objectiu i objectivable en la forma, el percentatge i sobre quins col·lectius intervé.
- Treballem sobre el model d'emergència social, ningú planteja excloure models, però per combatre les desigualtats i dur a terme la redistribució cal ser conscients que hi ha una transformació de fons i que anem més enllà de la recollida de menjar, de material fungible, etc.
- Passar de la prestació de serveis a la prestació de suports. Situa la persona en el centre i dona una integralitat que la prestació de serveis pot donar limitadament, tot i que no són excloents.
- Co-producció de polítiques. Des de l'administració municipal obligatòriament ha d'haver un canvi de plantejament en la co-producció, disseny, execució i avaluació de polítiques públiques.
- Acció comunitària. És important la territorialitat.
- Ciutadania activa. Genera consens però cal posar-ho en pràctica, i això significa traspasar la frontera del professional, implicar també el ciutadà, perquè no hi ha intervenció social sense la implicació dels veïns i veïnes. Hi ha una diferència gran en funció dels territoris de la ciutat; hi ha territoris que per la seva problemàtica són més sensibles o proactius a la ciutadania activa, però en tot cas cal implicar i coresponsabilitzar el ciutadà en l'objectiu de la intervenció social.
- Connexió sociosanitària. La Taula del Tercer Sector Social, des d'un punt de vista estratègic i de manera molt convençuda està treballant en la connexió sociosanitària, pel que suposa d'optimització i impacte en la seva acció, i pel concepte del que representen els drets socials i de la manca de percepció ciutadana que tenen i que haurien de tenir, no només des d'una perspectiva instrumental sinó també polític-conceptual. La connexió (en el cas de Catalunya, la integració) sociosanitària és un element important per a nosaltres.
- Com a entitats socials podem fer la intervenció qualitativa de la feina, però cal també l'element quantitatiu, s'ha de poder tenir una visió global objectiva per saber on van els recursos, de quina forma, si s'està treballant. Si allò que es fa, que probablement és fruit de la intuïció, la voluntat o el compromís, acaba sent, des d'un punt de vista racional, interessant per al conjunt de la ciutadania.

Sra. Núria Carreras, representant del Col·legi de Treball Social de Catalunya

Estem davant d'una oportunitat enorme de tornar a gestionar un canvi i podem parlar de gestió del canvi reconeixent que s'han fet moltes coses bé però que cal una manera diferent d'actuar:

- Assumir que som gestors de canvi, agafar aquest rol. Estem volent gestionar un canvi a on? A la manera d'organitzar-nos?
- Captar millor les oportunitat de millora i localitzar-les bé.
- Buscar novament credibilitat.

Cal la il·lusió d'un projecte comú, fonamentalment des de l'estructura política, tècnica i veïnal. Cal localitzar el que s'està fent molt bé, seguir fent-ho, i canviant altres coses, com horaris, funcions. Tornar a pensar el que fa la gestió pública i el que delega, i fer-ho en un temps raonable.

Volem col·laborar en aquest canvi, volem ser-hi, potser en alguns moments hi haurà discrepàncies amb els i les professionals, però ho volem assumir, perquè és una ocasió d'estar al servei de les persones, donant dret i oportunitats perquè puguin també fer aquest canvi personal i col·lectiu. Instruments i punts d'acords n'hi ha molts, cal veure com girem la mirada en empoderament.

Pel que fa a la rendició de comptes, el món local ha tingut moltes mancances en fer-ho de cara a la ciutadania. No s'han explicat criteris, i cal fer-ho.

Sra. Mercè Darnell, representant de Càritas Diocesana de Barcelona

No hem d'oblidar que a nivell estructural ara hi ha moltes persones a l'atur sense prestació. Les persones que treballen i no arriben a final de mes són multitud. Amb una pobresa estructural, real, que no baixarà durant anys, per molt que faci l'Ajuntament, les polítiques han de ser diferents. La majoria de famílies no tenen només un problema (pagar la llum, o el menjador, o els llibres) sinó tots. També cal recordar el gran nombre de famílies que tenen deutes amb les empreses de crèdits ràpids.

En el cas de les beques de menjador, hi ha barris amb escoles en què el 90% d'infants tenen beca. Si féssim els càlculs, és més car pagar les hores que cal dedicar a fer els informes que pagar les beques al 10% d'infants que no l'haguessin tingut. Hi ha quantitat d'ajudes que es poden donar a tots els nens de determinats barris, no cal fer informes ni mirar barems econòmics.

Sra. Emilia Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

S'ha tornat a posar èmfasi en temes que havien sorgit al debat anterior, i han sorgit nous temes. Farem una suma dels continguts com a resum de la Permanent del Consell.

Informa que, per manca de temps, no es podran presentar els resums dels grups de treball que falten i que no s'han presentat prèviament per estar absents les coordinadores o coordinadors. La documentació està a la carpeta per a què tothom la pugui consultar.

6. Pla de treball del Consell

Sra. Emilia Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

Un dels objectius de la reforma del CMBS era repensar els espais, una demanda que vostès havien fet degut a la duplicitat d'espais. En aquest sentit, es planteja que el Grup de treball Dones no segueixi al CMBS. Històricament el Consell ha tingut un Grup de Dones, posteriorment es va crear el Consell de Dones, mantenint el Grup perquè es valorava que aportava una visió que no era estrictament des de les entitats de dones. Actualment, però, la realitat és més diversa i al Plenari del Consell de Dones, que agrupa un conjunt d'entitats i organitzacions de dones, també hi ha entitats que treballen amb dones. Per tant, i aprofitant que la Sra. Gemma Cánovas finalitza el seu període de treball al grup, proposem:

- que les entitats del Grup de Dones puguin participar en el debat sobre feminització de la pobresa, aportant en els diferents grups de treball
- que en els espais de participació de les dones que el Consell de Dones planteja repensar s'inclogui el Grup de Dones. Si finalment es creu necessari un grup de debat vinculat a gènere, es crearà, però de moment aquest any es quedarà pausat.

Pel que fa al Grup de Pobresa, el Sr. Albert Sales comentava que aquest any es tancava un cicle de quatre anys. A l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, un dels eixos és com cal organitzar-nos i treballar per lluitar contra l'exclusió, i donat que la pobresa és una forma d'exclusió, i que a més també comptem amb la Xarxa d'Atenció a Persones sense Llar, potser no té sentit crear un Grup de Pobresa quan ja s'està treballant en un altre espai. Des d'aquesta perspectiva plantegem generar una comissió quan al Consell sobre algun tema concret i treballar com es va fer amb la Comissió *ad hoc* d'infància i crisi durant uns mesos.

Pel que fa al Grup d'Infància, fa dos anys es va crear la Comissió *ad hoc* d'infància i crisi, formada per persones d'entitats del Grup d'Infància, del de Pobresa i del de Famílies. Es va generar una dinàmica amb dos espais en paral·lel: la Comissió *ad hoc* i el Grup d'Infància, que van treballar temes diferents. Plantegem incorporar les entitats d'un i altre espai i repensar l'espai conjunt de reflexió sobre polítiques d'infància, ja que els plantejaments de la Comissió *ad hoc* tenen molt recorregut i es podrien treballar conjuntament.

Els Grups de Salut, Acció Comunitària, Envel·liment i Drogodependències continuaran amb el mateix plantejament, en algun cas amb nova coordinació. En tot cas, es tracta d'una proposta feta per la Secretaria al conjunt del CMBS.

Sra. Fina Rubio, representant de la Fundació SURT

Si no tenim el grup de Dones al CMBS, com assegurarem que la transversalitat de l'enfocament de gènere està en la resta de grups? Per exemple, en l'Informe Participatiu, quan es parla d'Infància o de Famílies es parla només d'un enfocament de cicle de vida, quan cal parlar de l'enfocament de gènere, perquè al si de la família hi ha diferències de gènere. Tot i que els grups fem una feina boníssima i és molt enriquidor, l'eix transversal de gènere és una mancança.

Sra. Mercè Pérez Salanova, coordinadora Grup de treball Envel·liment

La perspectiva de gènere és una responsabilitat que hem de poder incorporar tots els grups, no ha d'estar situada en el Grup de Dones. Igual que no és des del Grup de Famílies qui pot construir la perspectiva de cicle de vida.

Des de la fortalesa que pot donar l'experiència de molts anys en aquest Consell, puc dir que sempre es qüestiona com abordar les diferents categories o etiquetes que defineixen i que en la definició organitzen el camp dels Grups de treball. A més de Grups de treball s'han buscat en diferents moments altres alternatives, com Comissions, o diferents maneres en l'interior del treball dels grups (com per exemple, el grup de treball de pobresa, que l'any passat va treballar d'una manera totalment diferent). Algunes vegades s'ha fet un treball transversal entre diversos grups.

És una responsabilitat de la Permanent, i dels seus membres (siguin o no coordinadores o coordinadors de Grups) assenyalar que està fallant o que falta la perspectiva de gènere en determinats documents. Si hi ha poca perspectiva de gènere, cal treballar per tenir-la d'una manera més integrada, i incorporar-la al treball dels grups, que hauran de treballar per fer-ho.

Sr. Oriol Romaní Alfonso, coordinador Grup de treball Drogodependències

Quan parlem de gènere també parlem d'unes transformacions que tenen a veure amb l'emergència de diversitats sexuals. En l'àmbit de les drogodependències ens trobem que quan hi ha una atenció específica per a homes i dones, en el cas dels homes estan sorgint altres expressions de redefinicions sexuals que no emergien quan l'atenció era conjunta. Cal plantejar-se aquests reptes nous per redefinir quina seria la perspectiva de gènere.

Sra. Emilia Pallàs, secretària del Consell Municipal de Benestar Social

Afegiria com a proposta que a més de la perspectiva de gènere, els grups de treball tinguin també present la perspectiva LGTBI que amb la nova regidoria que tenim és un dels objectius.

No hi ha més intervencions, es dona per finalitzada la sessió.